

# Examen VWO 2009

tijdvak 1  
maandag 25 mei  
9.00 - 12.00 uur

**Latijn**

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 23 vragen en een vertaalopdracht.  
Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen.  
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

## Tekst 1

---

Ovidius speelt in de regels 583-585 (t/m **amissam**) met de dubbele hoedanigheid van de god Inachus.

- 2p 1 Leg dit uit en ga daarbij in op de inhoud van deze regels.
- 1p 2 Citeer het Latijnse woord uit de regels 590-597 (**pete** t/m **me**) waarin, zoals uit het vervolg blijkt, een leugen van Jupiter besloten ligt.
- 2p 3 a. Schrijf regel 600 over en scandeer de regel.  
b. Leg de relatie uit tussen de metrische opbouw en de inhoud van het vers.

Ovidius maakt gebruik van retrospectie.

- 1p 4 Noteer uit de regels 583-600 het nummer van de regel waarmee de retrospectieve passage begint.

Juno verdenkt Jupiter ervan dat hij met de in de regels 602-604 beschreven gebeurtenissen te maken heeft.

- 1p 5 Welke verklaring voor deze verdenking bevatten de regels 605-611? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 612-616 **Speciem** t/m **inquiri**

- 2p 6 a. Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 612-616 (**Speciem** t/m **inquiri**) waarmee Ovidius suggereert dat Juno de truc van de vermomming doorziet.  
b. Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 612-616 (**Speciem** t/m **inquiri**) waarmee Ovidius bevestigt dat Juno de truc van de vermomming doorziet.

Regel 620 **leve munus**

- 1p 7 In welk geval zou er sprake zijn van een **leve munus**? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 624-625

- 2p 8 Leg uit waarom Ovidius in regel 624 een andere tijd gebruikt dan in regel 625. Betrek in je antwoord de tijden van de persoonsvormen uit beide regels en ga daarbij in op de inhoud van beide regels.

- 2p 9 Verdedig de stelling dat er in de regels 628-631 sprake is van vertellerscommentaar. Ga bij je antwoord in op de inhoud van deze regels. Citeer bij je antwoord het desbetreffende Latijnse woord.

Vergelijk de volgende twee vertalingen van regel 643 (vanaf **at**)

1 maar haar vader zij volgt en zij volgt hare zusters (*H.J. Scheuer*)

2 zij volgt haar vader, volgt en volgt haar zusters (*M. d'Hane-Scheltema*)

De Latijnse tekst van regel 643 (vanaf **at**) bevat een stilistisch middel dat slechts in één van beide vertalingen wordt toegepast.

- 1p 10 In welke vertaling? Noteer bij je antwoord ook de naam van het desbetreffende stilistisch middel.

- 1p 11 Welk van de volgende bijvoeglijke naamwoorden is niet van direct belang in de context? Noteer de letter van het juiste antwoord.
- A **nitido** (regel 603)
  - B **alta** (regel 630)
  - C **limosa** (regel 634)

Regel 635-641

Io wordt er in deze regels op drie verschillende manieren mee geconfronteerd dat ze geen mens meer is.

- 3p 12 Beschrijf deze drie manieren in eigen woorden.

In het vervolg van Tekst 1 (niet in dit examen afgedrukt) verbindt Ovidius het verhaal van Syrinx op ingenieuze wijze met het verhaal van Io.

- 1p 13 Leg uit hoe Ovidius deze verbinding maakt. Baseer je antwoord op je kennis van het vervolg van Tekst 1.

## Tekst 2 en Tekst 1

---

Tekst 2, regel 9-12

Ook in Tekst 1 (regel 583-600) probeert Jupiter Io over te halen het bos in te gaan. Hij gebruikt in Tekst 1 echter een ander argument.

- 1p 14 Beschrijf in eigen woorden welk argument Jupiter in Tekst 1 (regel 583-600) gebruikt.

Tekst 1, regel 595 **nec de plebe deo**

- 1p 15 Citeer het Nederlandse tekstelement uit Tekst 2, regel 9-16 waarmee deze woorden inhoudelijk vergelijkbaar zijn.

Tekst 2, regel 27 niet de eerste maal

- 1p 16 Citeer het Latijnse woord uit Tekst 1, regel 601-609 waarmee deze woorden inhoudelijk vergelijkbaar zijn.

Vergelijk Tekst 1, regel 612-624 (**Speciem** t/m **Argo**) met Tekst 2, regel 37-44. In Tekst 2 is de volgorde van de handelingen omgekeerd.

- 2p 17 Leg dit uit. Ga bij je antwoord in op de inhoud van beide teksten.

## Tekst 3

---

Regel 77 **videt** en regel 79 **solet**

- 2p 18 Leg het verschil in gebruikswijze tussen deze beide praesensvormen uit. Ga bij je antwoord in op beide vormen.

**Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.**

De regels 79-83 bevatten een vergelijking.

- 2p **19** a. Citeer uit het afgebeelde binnen deze vergelijking het Latijnse tekstelement dat met **parva scintilla** (regel 80) overeenkomt.  
b. Beschrijf in eigen woorden waarmee **ventis** (regel 79) in het afgebeelde binnen deze vergelijking overeenkomt.

Regel 74-85

- 2p **20** a. Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 74-85 waarin de verteller aangeeft dat er begrip valt op te brengen voor de verandering in de gevoelens van Medea.  
b. Waarom is er hiervoor volgens de verteller begrip op te brengen?  
Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 96-97

Jason zweert in deze regels bij een god.

Bij deze god zweren mensen om een bepaalde reden wel vaker.

- 2p **21** a. Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 96-97 waaruit deze reden blijkt.

Jason heeft in deze situatie nog een reden om juist bij deze god te zweren.

- b. Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 96-97 waaruit de bedoelde reden blijkt.

Regel 98-99

Medea helpt Jason bij het uitvoeren van de hem opgelegde taken. Toch blijkt Jason de moeilijke situatie die ontstaat bij de uitvoering van één van de taken zonder Medea te kunnen oplossen.

- 2p **22** Noteer de desbetreffende taak en licht je antwoord toe. Beantwoord de vraag in het Nederlands en baseer je antwoord op je kennis van het vervolg van Tekst 3 (niet in dit examen afgedrukt).

## Tekst 4

---

- 3p **23** Noteer bij elk van de drie citaten de volledige Latijnse naam van het werk van Ovidius waaruit het afkomstig is. Beantwoord de vraag door de letter die boven het citaat staat op te schrijven en daarachter de naam van het werk te noteren.

## Tekst 5

---

Bestudeer Tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen.

- 38p Vertaal de regels 658 t/m 676.

---

### Bronvermelding

*Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.*